

Министерство образования и науки Республики Бурятия
Муниципальное образование «Окинский район»
Муниципальное автономное общеобразовательное учреждение
«Саянская средняя общеобразовательная школа»

РАССМОТРЕНО
на заседании МС
Протокол № _____
« ____ » _____ 2023 г.

СОГЛАСОВАНО
Заместитель директора по УВР
/ Жуусова Э.К. /
« 07 » 09 2023г.

УТВЕРЖДЕНО
Приказом по МАОУ
«Саянская СОШ» От
от « 11 » 09 2023г. /
Директор МАОУ
«Саянская СОШ»
/ Галсанова А.У.

Рабочая программа
по бурятской литературе
для 8 класса
2023-2024 учебный год

Составитель: учитель бурятского языка и литературы
Галсанова Баярма Даниловна

с. Саяны, 2023

Тайлбари бэшэг (пояснительная записка)

Рабочая программа разработана на основе: Федерального закона «Об образовании в Российской Федерации» от 29.12.2012 г, Федерального государственного образовательного стандарта основного общего образования, утверждённого приказом Министерства образования и науки Российской Федерации от 17.12.2010 № 1897, Концепции духовно-нравственного развития и воспитания личности и гражданина России, Фундаментального ядра содержания общего образования, Примерная рабочая программа учебного предмета «Родная (бурятская) литература» для общеобразовательных организаций с обучением на родном (бурятском) языке 5-9 классы (от 04.02.2020г № 1/20), авторы-составители: О. Б. Бадмаева, Л.С. Ширапова. Основной образовательной программы основного общего образования МАОУ «Саянская СОШ», Календарно - тематический план ориентирован на использование учебника: Х.Г.Цыденова, Б.Ш. Ширапова «Буряад литература» книга-хрестоматия 8 класса, в двух частях, Улан-Удэ, «Бэлиг» 2017г.

Буряад хэлэн, тэрэниие шэнжэлдэг эрдэм ухаанай хүгжэлтыг хараадаа абан, Россиин болбосоролой түсэбье баримталан, мүнөө үедэ хэрэглэгдэдэг программын үндэһөөр буряад хэлэнэй стандартда тааруулан, 8-дахи классай буряад хэлэнэй программа табигдаа. 8-дахи классай буряад хэлэнэй программа соо буряад хэшээлэй гол удха болон шухала шэглэлнүүд хараалагдана. Энэ шэглэлнүүдэй тон шухалань хургалга хүмүүжүүлгэ хоёрыг түрэлхи хэлэнэй хэшээлнүүдтэ нягта холбоотойгоор эмхидхэхэ гэхэн эрилтэ болоно. Һурагшадай материалаа ойлгон абалгыг эдэбхитэй болгохо арга боломжонуудыг хэрэглэхэ, хэлэ шудалан үзэлгыг һонирхолтой болгохо хэрэгтэй. Һурагшадые хүдэлгэжэ, өөрын дүршэлтэй болгохо шухала: эндэ нэн түрүүн хургуулийн хуралсалай номууд ба элдэб толинууд хэрэглэгдэхэ байна. Мүн тийхэдэ хурагшадые эдэбхитэйгээр хүдэлгэхын тула элдэб техникэскэ хэрэгсэлнүүдыг ашаглаха шухала.

Буряад хэлэнэй багшанарай урда табигдаха **шухала зорилгонууд:**

- ургажа ябаа залуу үетэндэ эрдэм болбосоролой үндэһэ һууриг гүнзэгыгөөр, бата бэхээр үгэхэ;

- ниитын болон ажахын хэрэгтэ түрэлхи хэлээ хэрэглүүлжэ хургаха;

- арадайнгаа түүхэ, аман зохёолойнь баялиг, ёһо заншал, соёл болбосорол – эдэ бүгэдэндэ түшэглэн, буряад үндэһэ яһатанай гүнзэгыг мэдэрэл бүрилдүүлхэ.

«Буряад хэлэн» гэхэн 8-дахи классай хуралсалай ном соо гол сэдэбүүд нэгэ бага ондоогоор үгтэһэн байха: синтаксис, холбуулал, мэдүүлэл, юрын мэдүүлэл, дахуулал. Тэдэнэй үзэлгэ дээрэ үндэһэлэн, дабталгашье, шэнэ ойлгосонуудтай танилсалгашье эмхидхэгдэнэ. Һурагшадта юрын мэдүүлэл, тэрэнэй байгуулга, шухала ба юрын гэшүүд, мэдүүлэлэй тододхоһон гэшүүд, нэгэ түрэл гэшүүд, мэдүүлэлэй гэшүүд болодоггүй үгэнүүд, дахуулал тухай ойлгосонууд дурадхагдана.

Буряад хэлэ 8-дахи класста үзэлгэ болбол иимэ **гол зорилгоһоо бүридэнэ:**

- хурагшадые буряадаар зүбөөр хэлүүлжэ, хөөрүүлжэ хургаха, бэшэгэй дүрим баримталжа, алдуугүйгөөр бэшүүлжэ хургаха.

Һургалгын:

- түрэлхи хэлэнэйнгээ грамматика зүбөөр ойлгоод, хэлэлгэдээ хэрэглэжэ хураха;

- буряад хэлэнэй баялигыг, тэрэнэй уран аргуудыг хэшээлдээ хэрэглэхэ, тэдэниие хурагшадай хэлэлгэдэ хэрэглүүлжэ хургаха.

Хүгжөөлгын:

- буряад хэлэнэй синтаксис заажа байхадаа, фонетическэ, морфологическа болон синтаксическа шүүлбэринүүдыг хурагшадаар дүүргүүлхэ;

- буряад хэлэнэй грамматика заахадаа, үзэһэн дүримүүдтэ таараха мэдүүлэлнүүдыг үгэхэ. Үгтэһэн мэдүүлэлнүүд ажабайдалтай нягта холбоотой байха ёһотой. Мүн тийхэдэ үгтэһэн мэдүүлэлнүүд болбосоруулха болон хүмүүжүүлхэ байха зэргэтэй.

Хүмүүжүүлгын:

- тус хэлэнэй аша туһаар арадайнгаа соёл болбосорол, түүхэ, абари зан, ёһо заншал, хургаал ойлгохо г.м. Ушар тиимэһээ багшанар хэлэ, уран зохёолоо ойлгожо, мэдэжэ, шудалжа, хүүлэй үеын эрхим дүй дүршэл хэрэглэжэ, хурагшадые найнаар хургаха уялгатай.

- буряад хэлэ заахадаа, хурагшадай аман болон бэшэмэл хэлэлгэдэ үдэр бүри анхаралаа хандуулжа хургаха шухала.

Хурагшадайнгаа оюун бэлиг, ухаан бодолыень хүгжөөн, бээ даагаад үзэжэ байһан юумээ гүнзэгырүүлхэ, өөһэдөө ухаалдин хүдэлхэ шадабари хүгжөөхэ гэшэ **баһал гол зорилгонуудай нэгэн болоно.**

Хуралсалай ябадал иимэ технологи болон онол аргууд дээрэ эмхидхэгдэнэ: түлэблэлэй, блогой, шэнжэлүүлжэ ойлгуулха, зохёохы, бэдэрэлгын. Заалгын ба шэнжэлэн үзэлгын замууды тодоруулдаг багшалхы эрдэм ухаае буряад хэлэ зааха онол арга гэнэбди.

Буряад хэлэ зааха онол арга дидактикатай тон нягта холбоотой. Хүмүүжүүлгын, эрдэмэй болон хуралсалай ёһо анхаралда абадаг дидактикын юрэнхы үзэлнүүд буряад хэлэнэй онол аргын үндэһэ хууринь болоно гэшэ.

Хуралсалай жэлэй эхиндэ багша класс бүхэндэ хурагшадай мэдэсэ, шадабариин хэмжээ элирүүлхэ зорилготойгоор хэдэн ондоо түхэлэй шалгалтын хүдэлмэринүүды дүүргүүлхэ: грамматическа даабаринуудтай диктантнууды, зохёолго ба найруулганууды бэшүүлжэ, тестнүүды дүүргүүлжэ, анкетэнүүдэй асуудалнуудта харюу үгэжэ хургаха; аман шалгалта үнгэргэхэ; үзэгдэһэн сэдэбээр шалгалтын асуудалнуудта харюунууды абажа шадаха; хөөрэлдөө эмхидхэхэ болон бусад. Тус предметэй удха болон бүридэл хадаа личностно-ориентированна хургалгын ёһо заршам дээрэ үндэһэлнэ.

Хурагшадай мэдэсэ, шадабариды табигдаха гол эрилтэнүүд.

Хурагшад 8-дахи класс дүүргэхэдэ иимэнүүд шадабаритай болон дадалтай болохоһоо гадна, хураха арга боломжотой болоно.

Предметнэ дүнгүүдынь гэхэдэ:

- уран зохеолшын зохеол соогоо бэшэһэн уран зураглалы хөөрөжэ;
- уран зохеолшын зураглаһан зурагы ухаан бодолдоо, сэдхэлдэ бии болгожо;
- үзэжэ байһан зохеолой гол шухала үйлэнүүды (эпизодууды), үйлэдэгшэ нюурай хэлэһэн үгэ, хэрэг г.м. бусад олон юрын үйлэнүүдһээ илгажа;
- зохеол соохи үйлэнүүдэй болоһон шалтагаание, сагы, тэрэнэй хойшолонгы элирүүлжэ;
- үзэжэ байһан зохеолой геройнууд тухай, тэдэндэ авторай ямараар хандажа байһы хараадаа абан, хурагша бэшэмэл өөрын бодомжолго зохеожо;
- Уран зохёолой сэдэб ойлгожо, уншаһан текстынгээ гол удха хөөрөжэ;
- Текст соохи уран аргууды оложо;
- Уншаһан зохёолойнгоо жанр элирүүлжэ шадаха.

Хуралсалай түсэблэһэн дүнгүүд

Орион тойрониё шудалха шадабари (познавательные УУД):

- шухала хэрэгтэй мэдээсэлнүүды бэдэржэ, компьютер болон интернетэй хүсөөр мэдээнүүды оложо, хэрэглэжэ шадаха;
- шүүмжэлэл, шэнжэлэл хэжэ, дутаг дунданууды элирүүлжэ; хэһэн ажалдаа арга боломжонууды тааруулжа, шалгалта, сэгнэлтэ үгэжэ шадаха; юумы сасуулжа, тааруулжа, шалтаг хойшолоной холбоо байгуулжа, бодолоо удаа дараалуулан хубаруулжа шадаха;

– монологическа хэлэлгэ найнаар хэрэглэжэ, өөрынгөө һанамжа ойлгосотойгоор хэлэжэ, тэрэнээ ойлгуулжа, баримталжа, хамгаалжа шадаха.

Үхибүүнэй өөрын хүгжэлтын дүнгүүд (личностные результаты)

– буряад хэлээ буряад арадай үндэһэн-болбосоролой нангин баялиг гэжэ ойлгохо;

– түрэл хэлэндээ дуратайгаар, хүндэтэйгөөр хүмүүжэхэ;

– хэлэнэй баялигы өөрынгөө хэлэлгэдэ хэрэглэжэ, бодож байһан бодолоо тэрэнэй хүсөөр хэлэжэ шадаха.

Харилсаха шадабари (коммуникативные УУД):

– бэе бэе шагнажа, дуулажа шадаха; хэлэнэй аргууды хэлэлгэдэ хэрэглэжэ, өөрынгөө хараа бодол хэлэжэ шадаха;

– бэшэг дээрэ, аман хэлэлгээрэ хэрэгтэй мэдээсэл дамжуулжа шадаха;

– асуулга хэжэ, хүнэй һанал бодол ба өөрынгөө һанамжа хэлэжэ шадаха;

– хэжэ байһан юумэнэйнгээ зорилгонууды, хамта дүүргэхэ ажалайнгаа түсэбүүды, яаж тэрэнээ дүүргэхы элирхэйлжэ шадаха;

– олоһон мэдэсээрэ нүгөөдэтгээ хубаалдажа, үрэ дүнтэй бодол абаха; – бэе бэе хүндэлжэ, нүгөөдэдөө анхаралтайгаар хандаха.

Бэе гуришуулаад ябаха шадабари (регулятивные УУД):

– олоһон мэдэсэһэн уламжалан, үшөө мэдэхгүй юумэн тушаагаа зорилго табижа;

– түсэблэлгэ, удаа дараалуулан хоорондын зорилгонууды табижа, ямар дүндэ ерэхээ уридшалан мэдэхэ;

– сэгнэлтэ хэхэдээ, юу ойлгоһоноо, үшөө юу ойлгожо абахабиб, хэр зэргэ шанартайгаар ойлгообиб гэжэ, хэһэн ажалаа сэгнэжэ шадаха;

– эрмэлзэл зоригоо суглуулжа, бэрхэшээлнүүды дабажа шадаха.

Литературна уншалгаар шадабари (предметные результаты):

- уран зохеолшын зохеол соогоо бэшэһэн уран зураглалы хөөрэхэ;

- уран зохеолшын зураглаһан зурагы ухаан бодолдоо, сэдхэлдээ бии болгохо;

- үзэжэ байһан зохеолой гол шухала үйлэнүүды (эпизодууды), үйлэдэгшэ нюурай хэлэһэн үгэ, хэрэг г.м. бусад олон юрын үйлэнүүдһээ илгаха;

- зохеол сохи үйлэнүүдэй болоһон шалтагание, сагы, тэрэнэй хойшолонгы элирүүлхэ;

- үзэжэ байһан зохеолой хэлэнэй уран аргууды, байгаалин зураглалнууды текст сооһоо илгаха;

- зохеолой идеяне болоод уран найханай талы харуулалгада сюжетэй зүйлнүүдэй (үйлын хүгжэлтын эхин, үйлын уялдалга, үйлын хүгжэлтын эгээл дээдэ шата) үүргэ болон гол проблематика элирүүлхэ;

- үзэгдэжэ байһан зохеолнуудай байгуулгын (композициин) зүйлнүүды илгаха;

- зохеолой удха задалан харуулхадаа, геройн үүргэ ба геройдо үгэһэн авторай сэгнэлтэ эли тодо болгохо;

- зохеолой геройнуудай өөр өөрын ба бултандань хабаатай шэнжэнүүды тодорхойлон, характеристикэ үгэжэ, тэдэндэ авторай ямараар хандажа байһы элирүүлхэ зорилготойгоор геройнууды зэргэсүүлхэ;

- уран зохеолнуудай текст лирическэ, эпическэ, драматическа жанрай байһаарнь тэдэниень хараадаа абажа, тодоор, уранаар уншаха;
- уран зохеолой геройнуудта характеристикэ үгэхэ сложно түсэб табиha;
- үзэжэ байһан зохеолой геройнууд тухай, тэдэндэ авторай ямараар хандажа байһые хараадаа абан, һурагша бүхэнэй, бүхы һурагшадай зэргэсүүлһэн аман гү, али бэшэмэл өөрын бодомжолготой сочинени (сочинени-рассуждени) зохоохо;
- монологическа хэлэлгэ һайнаар хэрэглэжэ, өөрынгөө һанамжа ойлгосотойгоор хэлэжэ, тэрэнэ ойлгуулха, баримталха, хамгаалха;
- түсэб табижа, тэрэ тоодо тезиснэ түсэб, мүн литературна-критическэ статьянуудаар конспект бэшэхэ;
- нэгэ гү, али хэдэн материалнууд дээрэ үндэһэлэн, литературна темээр элидхэл, соносхол (сообщени) гү, али реферат бэлдэхэ;

Формы организации деятельности обучающихся:

Фронтальная, групповой (хоёр-хоёроороо), индивидуальная, коллективнэ (хамтын) **Формы контроля освоения** обучающимися содержания курса: а. Текущий контроль: сээжээр асуулга, бэеэ даагаад хүдэлмэри, тестнүүд; б. Промежуточный контроль: шалгалтын хүдэлмэри, тест

Описание места учебного предмета в учебном плане:

Базисна учебно планай түсэбөөр неделя соо 2 саг үгтэнэ, 34 неделя, жэл соо хамтадаа 68 саг.

Бэлүүлхэ болзор ба шата– 202 - 202 һуралсалай он, 8 класс

ПРОГРАММЫН БҮРИДЭЛ БА УДХА:

Оролто □гэ (1 саг)

Соёл литература хоёр уран найханай ёһо заншалгүйгөөр бии болодоггүй, хүгжэдэггүй гэхэн ойлгосо. Ёһо заншал ба литературын хүгжэлтэ. Искусстводохи шэнэлэлтэ тухай түрүүшын ойлгосо.

Арадай аман зохёол (10 саг)

Аман зохёол — арадай гүн ухаанай найхан сэдхэлэй, үндэһэн хэлэнэй дундаршагүй баялиг. Арадай аман зохёол түхэлөөрөө хубаарилга: шүлэгэй, прозын, зүжэгэй. Тэдэнэй жанрнуудаар илгарал. Шүлэгэй жанрнууд: оньһон үгэнүүд, таабаринууд, дуунууд, юрөөлнүүд, жороо үгэнүүд, үльгэрнүүд. Эдэ зохёолнуудай онсо янза: байгуулга, толгой холбуулга, параллелизм, рифмэ г. м. Прозын жанрнууд: мифүүд, домогууд, удхалһан хөөрөөнүүд (түүхэнүүд), онтохонууд, һонирхолтой хөөрөөнүүд. Прозын зохёолнуудай байгуулга, сюжет, уран аргууд г. м. Зүжэгэй жанрнууд: арадай наадан, хатар, гурим заншалай ёһололнуудые гүйсэдхэлгэ. Тэдэнэй онсо янза.

Үльгэрнүүд — буряад арадай аман зохёолой эгээн ехэ жанр. Үльгэрнүүдэй темэ, гол удха, байгуулга, хэлэн, уран аргууд, геройнуудайнь патриотизм, арадай ажабайдал зураглалга. Үльгэршэд — түрүү үзэл бодолоороо, бэлиг шадабаряараа онсо илгаржа, арадай дундаһаа урган гараһан оюун ухаатан мүн. Үльгэр хэлэхэ ёһо, гурим. Аман зохёолнуудые хөөрэлгэдэ үльгэршэдэй онсо арга шадабари. Үльгэршэд А. А. Тороев, Е. И. Сороковиков-Магай, П. Тушемилов тухай мэдээн.

“Гэсэр” — буряадай героическа эпосүүдэй элитэ ехэнь. “Гэсэр” үльгэр эрдэмтэдэй суглуулан бэшэжэ, бүридхээн тухай. Туд үльгэрэй гол удха. Гэсэрэй дүрэ, дайшалхы хэрэг, ябадалайнь зорилго. Энэ эпосэй байгуулга, хэлэн, уран аргууд, мифическэ зүйлнүүд. Үльгэр соо буряад, монгол, түбэд болон бусад арадуудай соёл болбосоролой талаар харилсаанайнь баримтанууд.

“Монголой нюуса тобшо” (зохёолһоо хэһэгүүд) (5 саг)

Зоһеолой түүхэтэ үндэһэн ба сюжет. Образуудынь. «Монголой нюуса тобшо» ба арадай аман зохёол. «Монголой нюуса тобшо» гэхэн зоһеолой удха шанар.

XVIII- XIX зуун жэлнүүдэй буряад арадай бэшэмэл зохёолнууд (5 саг)

«Сайн үгэтэ эрдэниини сан субашидһаа», «Шэдитэ хүүр» г.м. Замай тэмдэглэлнүүд (3 саг)

Домба-Даржап Заяев «Замай тэмдэглэлнүүдбээ». Базар Барадин «Замай тэмдэглэлнүүд». Будда Рабданов «Мүргэлшэнэй замай тэмдэглэлнүүд», “Хуулигуй ноён, хориггүй зон”.

XX зуун жэлэй 1-дэхи хахадай буряад уран зохёол (14 саг)

Арадай аман зохёолой, бэшэмэл зоһеолнуудай, буддын шажанай зоһеолнуудай, ородой ба хари гүрэнүүдэй литературануудай ёһо заншалай буряад литературын бии болон хүгжэхэдэ үзүүлһэн нүлөөн.

Хоца Намсараевич Намсараев “Цыремпил”

Реализм тухай ойлгосо. Реалистическэ ёһо заншал. Зүбөөр зураглалга зүбтэй байлга хоёрой хоорондохи илгаа. Уран зохёолой геройн доторой байдал зүбөөр зураглан харуулха аргууд ба хэрэгсэлнүүд. Психологизм тухай ойлгосо.

Цыденжаб Дондунович Дондубон. «Хиртэһэн һара»

Геройн абари зан реалистическаар зураглан харуулха ёһо заншал. Геройн дотор боложо байһан зүрилдөө зураглалга. (Дондубон Ц. Зоһеолнууд. — Улаан-Үдэ : Буряадай номой

хэблэл, 1988; Буряад литература: хрестомати. 8 класс. — Улаан-Үдэ : Буряадай номой хэблэл. 1992.)

XX зуун жэлэй 2-дохи хахадай буряад уран зохёол (35 саг)

Ж.Т.Тумунов “Халуун зүрхэн”. Дайн арадай болон хүнэй ажабайдалда.

Алексей Данилович Бадаев «Сэргэ». Ким Шогдопович Цыденов «Хээрэ» хөөрөөн. Цырен Раднаевич Галанов «Эсэгийн хүбүүн»

Мэлс Жамьянович Самбуев «Аласай замда юрөөнэб» сонет, Цырен-Дулма Д.

Дондокова «Шулуунууд дуулана» поэмэ,

Балдан Насанович Ябжанов «Эртын шүүдэр» туужа. Доржо Осорович Эрдынеев «Түбэргөөнтэнэй хүбшэргэй».

Лопсон Дунзынович Тапхаев «Андалдашагуй баялиг», А.Г.Лыгденов «Нюдэнэй аршаан» хөөрөөн.

Буряад литератураар сэдэбүүдые үзэхэ түсэблэлгэ

(68ч)

№	Сэдэб	Саг	Һара, үдэр	
			түсэбөөр	үнгэргэгдэһэн
1	Оршол	1ч		
	Арадай аман зохёол	10 саг		
2	Буряад арадай дуунууд.	1ч		
3	Арадай дуунуудай байгуулга.	1ч		
4	Үрээлнүүд.	1ч		
5	Буряад үльгэрнүүд	1ч		
6	«Абай-Гэсэр хүбүүн» эпосчээ хэһэгүүд. Дурдалга. Хоёрдохи халаа. Гэсэрэй дайда дээрэ түрэхэн тушаа.	1ч		
7	Табадахи халаа. Гэсэрэй Орголи эрэн гүрөөһэ дараһан тушаа.	1ч		
8	Абай -Гэсэрэй дүрэ. Үльгэрэй байгуулга.	1ч		
9	Х/х. «Үльгэрые шэнжэлэгшэд» реферат	1ч		
10	Эпосэй поэтикэ.	1ч		
11	Түүхэлхэн хөөрөөнүүд. Гүн Сакба тухай.	1ч		
	Нийтэ монголой уран зохёол. «Монголой нюуса тобшо»	5 саг		
12	«Монголой нюуса тобшо» зохёолһоо хэһэгүүд. Тэмүүжинэй уг гарбал	1ч		
13	Чингисэй эдир наһан.	1ч		
14	Тэмүүжиндэ Чингис хаан соло олгогдоһониинь	1ч		
15	«Монголой нюуса тобшо» зохёол тухай ба байгуулга.	1ч		
16	“Чингис хаан” кинофильм харалга	1ч		
	XVIII- XIX зуун жэлнүүдэй буряад арадай бэшэмэл зохёолнууд	5 саг		
17	Д-Д.Заяев «Замай тэмдэглэлнүүдхээ»	1ч		
18	Х/х. «Д-Д. Заяев — туруушын хамба лама» элидхэл.	1ч		
19	Б.Рабданов «Замай тэмдэглэлнүүдхээ»	1ч		
20	Б.Рабданов «Худалдаа наймаан, түбэд эхэнэрнүүд»	1ч		
21	Х/х. « Д-Д. Заяев, Б.Рабданов - элитэ эрдэмтэд, аяншалагшад, сэхээтэд, багшанар» элидхэл.	1ч		
	XX зуун жэлэй 1-дэхи хахадай буряад уран зохёол	14 саг		
22	Б.Б. Барадин (Самандабадра). Буряад монголой уг гарбалай домог.	1ч		
23	<i>Х/х. «Минии уг гарбал» эссе</i>	1ч		
24	Х.Н.Намсараев “Цыремпил” 1 бүлэг	1ч		
25,2 6	Х.Н.Намсараев “Цыремпил” 2 бүлэг	2ч		
27	Х.Н.Намсараев “Цыремпил”. Туужа тухай ойлгосо.	1ч		

28	Х/х. “Цыремпил — буряад арадай түлөөлэгшэ» зохёолго.	1ч		
29	Ц,Дон. «Хиртэһэн нара» 1 булэг	1ч		
30	Ц,Дон. «Хиртэһэн нара» 2 булэг	1ч		
31,3 2	Ц,Дон. «Хиртэһэн нара» 3 булэг	2ч		
33	Ц,Дон. «Хиртэһэн нара» 5 булэг	1ч		
34	Х/х. Зохёолго. Характеристикэ.	1ч		
35	Реализм. Психологизм (уран зохёол соохи геройн сэдхэлэй байдал)	1ч		
	ХХ зуун жэлэй 2-дохи хахадай буряад уран зохёол	35 саг		
36	Ж.Т.Тумунов “Халуун зүрхэн”.	1ч		
37	Х/х. «Эсэгэ ороноо хамгаалгын Агууехэ дайнда совет зоной харуулхан баатаршалга» Зохёолго-бодомжолго.	1ч		
38	Дайн арадай болон хүнэй ажабайдалда.	1ч		
39	Творческо практикум. Эсэгэ ороноо хамгаалгын Агууехэ дайнда хабаадаһан минии нютагаархид.	1ч		
40	Алексей Данилович Бадаев «Сэргэ»	1ч		
41	Уянгата шүлэгэй сюжет.	1ч		
42	Х/х. Сэргэ тухай проект.	1ч		
43	Ким Шогдопович Цыденов «Хээрэ» хөөрөөн.	1ч		
44	Х/х. К.Цыденов-ажабайдалай, байгаалиин үзэгдэлнүүдые хёрхоор обёоржо, ой ухаанда мартагдахаар бэшээр түүрээжэ шаданан уран захёолшо» зохёолго. Автор хөөрэгшэ.	1ч		
45	Цырен Раднаевич Галанов «Эсэгийн хүбүүн»	1ч		
46	Х/х. Зурагаар хүдэлмэри.	1ч		
47	Цырендулма Цыреновна Дондогой «Эхэ тухай поэмэ»	1ч		
48	Х/х. «Цырендулма Дондогой — сурбалжалагша, публицист» элидхэл. Поэмэ тухай ойлгосо.	1ч		
49	Мэлс Жамьянович Самбуев «Аласай замда юрөөнэб» сонет.	1ч		
50	Сонедүүдэй түүхэхээ. Х/х. Зохёолго.	1ч		
51	Цырен-Дулма Д. Дондокова «Шулуунууд дуулана» поэмэ	1ч		
52	Зохёол соо үнгэрһэн ба мүнөө үе саг зураглалга. Онсо шэнжэ.	1ч		
53	Балдан Насанович Ябжанов «Эртын шүүдэр» туужа. Оролто, 1,2 булэгууд	1ч		
54- 56	Б.Н.Ябжанов «Эртын шүүдэр» туужа. 2-5 булэгууд	3ч		
57- 59	Б.Н.Ябжанов «Эртын шүүдэр» туужа. 6-10 булэгууд	3ч		
60	Х/х. Зохёолго гү, али проект.	1ч		

61	Доржо Осорович Эрдынеев «Түбэргөөнтэнэй хүбшэргэй».	1ч		
62	Хөөрөөнүүдэй цикл.буряд уран зохёол соохи нравственна үндэһэн тухай. зохёолго.	1ч		
63	Х/Х. «Түбэргөөнтэнэй гэр булын онсо илгаа»	1ч		
64	Лопсон Дунзынович Тапхаев «Андалдашагүй баялиг»	1ч		
65	Х/х. «Арад зоной туухэ - сэгнэшэгуй баялиг» зохёолго.	1ч		
66	А.Г.Лыгденов «Нюдэнэй аршаан» хөөрөөн. «Морин хуур» сэтгуул соо ороһон хөөрөөнууд	1ч		
67	Х/х. Угсаата зонойм хургаалнууд» презентаци	1ч		
68	Шалгалтын худэлмэри. Уран уншагшадай конференци	1ч		
	Бүхыдөө	68		

Нуралсалай методическа хангалга

1. Ц. Б. Бадмацыренова, К. Н. Гармаева, Б. Ш. Ширапова, Буряад литература 8 класс , 1 хуби, 2017 он
2. Ц. Б. Бадмацыренова, К. Н. Гармаева, Б. Ш. Ширапова, Буряад литература 8 класс , 2 хуби, 2017 он

Багшын хэрэглээн литература

1. Буряад нургуулийн программа буряад литература 5-11 классууд
2. Х. Дампилова Буряад литератураар тестнүүд
3. А. Б. Санжаев., Ж.Д.Намтаров. Буряад хэлэнэй грамматикаар даабаринууд болон тайлбаринууд. Улаан – Үдэ : БГУ-гай хэблэл 2006 он.
4. Будаин С.Г., Жамбуева Ж.Д., Ивахинова. Буряад хэлээр тестнүүд. Улаан –Үдэ: «Бэлиг» хэблэл 2006 он.
5. Содномов С.Ц. Литературна уншалгын медодико. Улаан –Үдэ: 2005 он.
6. Дампилова Х. Буряад литератураар тестнүүд. Улаан –Үдэ «Бэлиг» хэблэл 2003 он.
7. Макарова О.Г. Бурятский язык Интенсивный курс по развитию навыков устной речи. Улан – Үдэ Издательство «Бэлиг» 2005 год.
8. Шагдарова Л.Д. Правила орфографии и пунктуации бурятского языка. Улан- Үдэ «Бэлиг» 2009 год.
9. Доржиев Д.Д., Лхасаранова Л.З. Дидактическа материалнууд Буряад хэлэн .7- 8-дахи класс. Улаан –Үдэ 1984он.
- 10.Гомбоев Б.Б. Методическа дуралдалнууд Буряад хэлэн . 5 класс . Улаан –Үдэ «Бэлиг» 2008 он.
- 11.Лыгденов Д.Д., Цыбиков Р.Ц. Методическа заабаринууд Буряад литература 8 класс. Улаан – Үдэ 1982 он.
- 12.Цыренова Ц. Б., Жалсанова Б.Б. Буряад хэлээр, уншалгаар, буряад литератураар нурагшадай мэдэсэ, шадабари, дадал сэгнэхэ эрилтэ. Улаан –Үдэ: « Бэлиг» хэблэл, 2007 он.
- 13.Буряад нургуулийн программанууд: Буряад хэлэн. 5-11 классууд . Улаан – Үдэ: «Бэлиг» хэблэл, 2008 он
- 14.Нанзатова Э.П. Буряад хэлэн. Методическа заабаринууд «Бэлиг»2010

Мультимедийный электронный учебник. Цифровые образовательные ресурсы

- 1«Буряад хэлэнэй сахим нураха ном»
2. <http://www.edu.ru> – Федеральный портал «Российское образование».
3. <http://www.edu03.ru/>-Министерство образования и науки РФ
4. <http://www.buryadxelen.org>
5. <http://www.nomoihan.org>
6. [http://www.ict/edu. Ru/](http://www.ict/edu.Ru/) - Портал «Информационно-коммуникационные технологии в образовании».
7. <http://www.Kpmo.iv-edu.ru/> – Сайт регионального комплексного проекта модернизации образования.
8. <http://fcior.edu.ru/> - Федеральный центр информационно-образовательных ресурсов.
- 9.<http://www.rikuo.ru/> – Сайт республиканского института кадров управления и образования.